

Súd: Okresný súd Nitra  
Spisová značka: 19C/78/2020  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120210187  
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 05. 2022  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Kuzmová  
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2022:4120210187.8

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou JUDr. Luciou Kuzmovou v spore žalobkyne: Natália U., nar. XX.X.XXXX, bytom G. 204/9, 949 01 Nitra, zast. Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s.r.o., IČO: 36 856 282, so sídlom Farská 25, 949 01 Nitra, proti žalovaným: 1. F. V., nar. XX.X.XXXX, bytom C. 2928/25, 949 01 Nitra, zast. JUDr. Evou Hlaváčovou, advokátkou, IČO: 50 650 190, so sídlom Farská 12, 949 01 Nitra, 2. KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, zast. JUDr. Danuše Tichá s.r.o., IČO: 52 058 310, so sídlom Nám. M. Benku 6, 811 07 Bratislava, v konaní o ochranu osobnosti a o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy, takto

### rozhodol:

I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť žalobkyni sumu 5 000 eur, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietá.

III. Žalobkyňa má voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % z prisúdenej sumy s tým, že v rozsahu plnenia ktoréhokoľvek z nich zaniká povinnosť druhého žalovaného. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

### odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 18.9.2020 domáhala, aby súd zaviazal žalovaného v 1. rade povinnosťou zaplatiť jej sumu vo výške 15 000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá jej vznikla vzhľadom na smrť otca, ktorého žalovaný v 1. rade dňa 18.6.2019 zrazil na priechode pre chodcov. Súčasne sa domáhala priznania náhrady trov konania.

2. Žalovaný v 1. rade v písomných vyjadreniach so žalobou nesúhlasil, žiadal žalobu zamietnuť a uplatnil si nárok na náhradu trov konania. Uviedol, že mu je úprimne ľúto celej udalosti, poukázal na skutočnosť, že spáchal nedbanlivostný skutok s ťažkým následkom, na plnenie oslovil poisťovaciu spoločnosť, s ktorou má uzavretú zmluvu o zákonomnom poistení. Žalovaný v 1. rade považuje žalovanú sumu za nepreskúmateľnú, stanovenú žalobkyňou na základe voľnej úvahy. On je invalidným dôchodcom s obmedzeným príjmom a nie je v jeho možnostiach žalovanú sumu uhradiť.

3. V priebehu konania žalobkyňa navrhla, aby do konania súd pripustil na strane žalovaného subjekt, ktorým je poisťovňa, v ktorej bolo v čase dopravnej nehody poistené motorové vozidlo žalovaného v 1. rade. Uznesením zo dňa 3.5.2021 súd pripustil, aby do konania ako žalovaná v 2. rade vstúpila KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group a zároveň pripustil zmenu petitu žaloby tak, že v tomto konaní súd rozhodoval o povinnosti žalovaných v 1. a 2. rade zaplatiť žalobkyni sumu vo

výške 15 000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

4. Žalovaná v 2. rade v písomnom vyjadrení k žalobe žiadala žalobu zamietnuť a priznať jej nárok na náhradu trov konania. Poukázala na skutočnosť, že žalobkyňa si nárok u žalovanej v 2. rade neuplatnila pred podaním žaloby, ale až v návrhu na pristúpenie žalovanej v 2. rade do konania zo dňa 13.4.2021. Tvrdila, že žalovaná v 2. rade nie je pasívne vecne legitimovaná v tomto konaní, aktuálne platné právo Slovenskej republiky nepočíta s tým, že povinné zmluvné poistenie kryje aj nárok na nemajetkovú ujmu a ani neukladá žalovanej v 2. rade uhradiť takúto povinnosť. Žalovaná v 2. rade zdôraznila, že neb. G. L. bol v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu, čo mohlo mať podstatný vplyv na príčiny a následky dopravnej nehody, tým aj na mieru zavinenia priamych účastníkov dopravnej nehody, a potom aj na rozsah zodpovednosti žalovaného v 1. rade. Nárok žalobkyne považuje žalovaná v 2. rade za neprimeraný čo do výšky, výška peňažnej sankcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne, poukazuje na iné rozhodnutia súdov, v ktorých boli poškodeným priznané podstatne nižšie sumy náhrady nemajetkovej ujmy.

5. Súd spor prejednal za prítomnosti žalobkyne, žalovaného v 1. rade, ich právnych zástupcov a v súlade s ust. § 180 CSP v neprítomnosti žalovanej v 2. rade a jej právneho zástupcu, ktorí svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnili.

6. Právna zástupkyňa žalobkyne na pojednávaní uviedla, že nemajetková ujma, ktorú si žalobkyňa v tomto konaní uplatňuje, vznikla žalobkyňi v dôsledku smrti jej otca G.a L.a, ktorý zomrel na následky zranení utrpeneých pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný v I. rade. Žalovaný v I. rade bol uznaný za vinného zo spáchania tohto činu právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Nitra. Svojim konaním žalovaný spôsobil žalobkyňi neodstrániteľnú ujmu, ktorá spočíva v náhlejši nečakanej a tragickej strate svojho otca. Žalobkyňa bola jedinou dcérou poškodeného G.a L.a a s otcom mala veľmi blízky, dobrý a intenzívny vzťah. Strata otca je o to závažnejšia, že len jeden a pol roka pred smrťou otca prišla žalobkyňa aj o svoju matku. Žalobkyňa sa domáha zaplataenia nemajetkovej ujmy, ktorú stanovila na 15 000 eur. Pri určovaní konkrétnej výšky požadovanej nemajetkovej ujmy vychádzala žalobkyňa z rozsudkov súdov v obdobných veciach a z obdobných skutkových okolností, poukazuje na predloženú tabuľku rozhodnutí v iných veciach. Zdôraznila, že súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal. Z uvedeného dôvodu nie je súd v civilnom konaní oprávnený ani povinný skúmať, posudzovať a vykonávať dokazovanie vo veci zavinenia žalovaného v 1. rade na dopravnej nehode. Žalovaná suma 15 000 eur vychádza z ustálenej rozhodovacej praxe súdov, pričom za ustálenú rozhodovaciu prax nemožno považovať ojedinelé rozhodnutia súdov, ktoré vo výrazne nižšej sume priznávajú uplatnený nárok.

7. Právny zástupca žalovaného v 1. rade na pojednávaní uviedol, že žalovanému v I. rade je veľmi ľúto celej udalosti a mrzí ho, čo sa stalo a už sa neodstane, avšak nemožno súhlasiť s podanou žalobou a ani s tvrdením, že výlučne žalovaný v I. rade predmetnú kolíziu resp. dopravnú nehodu zavinil. S poukazom na § 441 Občianskeho zákonníka je potrebné skúmať aj mieru zavinenia poškodeného, v tomto prípade zomrelého na celej dopravnej nehode resp. na mechanizme celej kolízie. V rámci trestného konania boli vypracované znalecké posudky z oblasti dopravy, aj z oblasti patológie, z ktorých vyplynuli závažné skutočnosti pre toto konanie aj pre celkové posúdenie miery zodpovednosti za predmetnú kolíziu a teda aj za prípadnú smrť poškodeného. Súd nie je zbavený povinnosti v civilnom konaní povinnosť skúmať okolnosti bez ohľadu na to, aký je výrok súdu v trestnom konaní. Poukázal na rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/66/2018, v ktorom sa Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril, že sama skutočnosť, že rozsudkom trestného súdu bola schválená dohoda prokurátora a obvineného o vine a treste bez ďalšieho neznamena, že by bola škoda spôsobená výlučne zavinením obvineného. Civilný súd v spore o náhradu škody nie je zabavený povinnosti sa zaoberať otázkou či a do akej miery sa na predmetnej škode podieľalo aj konanie poškodeného. V tomto prípade by bolo enormne nespravodlivé voči žalovanému v I. rade, aby súd tieto otázky neposúdil, keďže samotný znalec v oblasti dopravy na toto poukazuje, že aj na strane poškodeného je miera zavinenia a to výrazným spôsobom, čo má aj dopad na výšku požadovanej náhrady. Za daných okolností nie je teda možné súhlasiť so žalobou, pretože samotná žaloba a jej znenie tieto okolnosti zistené zo znaleckých posudkov v trestnom konaní nereflektuje, ani sa týmito okolnosťami nezaoberá.

8. Žalobkyňa vo výsluchu na pojednávaní uviedla, že s otcom mala veľmi dobrý vzťah už od malička. Boli v neustálom telefonickom kontakte, občas sa navštevovali alebo išli pozrieť babku. Otec jej veľa pomáhal aj pri prerábke bytu. Otec chodil každý večer do krčmy Papuča na kofolu. Stalo sa, že si občas vypil aj pivo. Uviedla, že žalovaný v I. rade sa vyjadril, že chodca nevidel, pretože ho oslepilo slnko. Otec prechádzal cez prechod pre chodcov. Pýta sa, kadiaľ mal otec ísť, keď nie práve cez prechod pre chodcov. Tadiaľto chodil každý večer, nešiel mimo cesty, nespadol na cestu. Keď sa vrátil domov, zvykol jej večer volávať, ale v ten tragický večer jej už nezavolať. Kým sa žalobkyňa nevydala, stretávali sa s otcom neustále, potom neskôr asi raz za dva až tri mesiace, prípadne sa dohodli, že idú spolu k babke, keď mala nejaký sviatok alebo išli s otcom spolu na cintorín zapáliť mame sviečku. V telefonickom kontakte boli stále. Otec bol po operácii nohy, žalobkyňa mu zvykla pomôcť s uprataním domácnosti alebo ho naložila do auta a išli spolu pozrieť babku na Chrenovú. Brat otcovi nosil obedy, žalobkyňa mu zvykla zavolať, či niečo nepotrebuje. Otec bol dosť samostatný, vedel sa o seba postarať. Otec žil roky sám, 20 rokov určite, druhýkrát sa oženil, ale potom sa rozviedol.

9. Žalovaný v 1. rade na pojednávaní vypovedal, že má najazdených veľa kilometrov bez alkoholu a bez väčších havárií. Vie, že to, čo sa stalo, je pre žalobkyňu veľká bolesť. K udalostiam, ktoré sa stali uviedol, že celý ten deň bol veľmi zvláštny, mal stres, bolo teplo. V ten večer si išiel vybrať peniaze z neďalekého automatu. Šiel len na chvíľu, nebral si ani mobil. Bol veľmi teplý deň, zapadalo slnko a boli dlhé tieň. Otec žalobkyne bol pravdepodobne v tieni a žalovaný v 1. rade ho nevidel. Slnko svietilo tak silno, že musel dať zrak dole, pozrel sa na tachometer, pretože si stále kontroloval rýchlosť a v tej sekunde počul len veľký náraz. Ani prudko nezabrzdil, toho pána vôbec nevidel a myslel si, že mu praskla pneumatika. Je mu veľmi ľúto, čo sa stalo, ťažko sa mu s tým žije. Stále má pred očami, čo sa stalo, napriek tomuto musí so žalobou nesúhlasiť, pretože tá vina nie je jednoznačne len jeho.

10. V rámci dokazovania súd vykonal výsluch žalobkyne a žalovaného v 1. rade, oboznámil sa s písomnými i ústnymi vyjadreniami strán sporu, ako aj s obsahom listín, ktoré sú súčasťou súdneho spisu a pripojeného spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 21T/38/2020. Pokiaľ ide o jednotlivé znalecké posudky, ktoré boli súdom v tomto konaní oboznámené z pripojeného trestného spisu, súd ich pre účely tohto konania považoval za listinné dôkazy, ich obsah súd oboznámil na pojednávaní a skutočnosti v nich uvádzané vzal pri rozhodovaní do úvahy. Z vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav:

11. Z trestného rozkazu Okresného súdu Nitra č. k. 21T/38/2020-261 zo dňa 26.5.2020, právoplatného dňa 2.6.2020 vyplýva, že žalovaný v 1. rade bol súdom uznaným vinným zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa 18.6.2019 v čase približne o 21.00 hod. viedol ako vodič osobné motorové vozidlo značky KIA Rio s EČV: NR-836 KI po Dlhej ulici v obci Nitre v smere na ulicu Trieda Andreja Hlinku, pričom v rozpore s ust. § 4 ods. 1 písm. c) zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke sa plne nevenoval vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke, následkom čoho v rozpore s ust. § 4 ods. 1 písm. f) zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke nedal prednosť chodcovi G.ovi L.ovi, ktorý prechádzal po priechode pre chodcov z pravej strany vozovky na ľavú stranu vozovky v smere jazdy vozidla KIA a oneskorene reagoval na vstup chodca G.a L.a na vozovku, čím došlo k nárazu prednej časti vozidla do chodca G.a L.a, následkom čoho G. L. utrpel zmliaždenia mozgu a zakrvácania pod obaly a do komôr mozgu pri zlomenine klenby a spodiny lebečnej a následnú centrálnu mozgovú smrť, v dôsledku čoho v predmetný deň vo FN Nitra zomrel. Za tento skutok bol žalovaný v 1. rade odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom, bola mu určená skúšobná doba 2 roky a zákaz činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke v trvaní 30 mesiacov. V súlade s ust. § 288 ods. 1 Trestného zákona bola poškodená žalobkyňa s nárokom na náhradu škody odkázaná na civilný proces.

12. Z rodného listu žalobkyne mal súd preukázané, že otcom žalobkyne bol G. L., rod. L., nar. 1.9.1954 a matkou H. L.ová, rod. Šišková, nar. 1.2.1956.

13. Z oznámenia o úmrtí matričného úradu Nitra mal súd preukázané, že G. L., rod. L., nar. 1.9.1954, bytom Nitra - Chrenová, L. XXX/X zomrel dňa XX.X.XXXX v U..

14. Z úmrtného listu H. D., rod. H., nar. X.X.XXXX, bytom G. XXX/X, Nitra - Staré Mesto vyplýva, že zomrela dňa 26.12.2017 v Nitre.

15. Dňa 26.6.2019 doručil žalovaný v 1. rade žalovanej v 2. rade Oznámenie o škodovej udalosti, v ktorom jej oznámil, že dňa 18.6.2019 o 21:00 hod. bola vozidlom Kia, Y.: NR - XXXKI spôsobená nehoda. D. podrobnom popise dopravnej nehody uviedol, že vodič šiel v smere z Dlhej ulice na Tr. A. Hlinku a na prechode pre chodcov došlo k zrážke s chodcom, ktorý práve vstupoval na vozovku.

16. V správe o priebehu dopravnej nehody určenej pre poisťovne - relácia dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody je uvedený opis priebehu dopravnej nehody zo dňa 18.6.2019, opis miesta dopravnej nehody, zistenia plynúce z vykonanej ohliadky, subjekty dopravnej nehody ako aj údaje o vozidle zainteresovanom na dopravnej nehode, pričom pri subjekte dopravnej nehody priamy účastník G. L. sa uvádza „Zistenie požitia alkoholických nápojov pri pitve“.

17. Súd sa v rámci dokazovania oboznámil so znaleckým posudkom znalkyň v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo G.. G. A. a MUDr. Evy U., PhD vypracovaným v trestnom konaní vedenom OR PZ, Okresný dopravný inšpektorát Nitra v konaní ČVS: ORP-110/DI-NR-2019 zo dňa 26.8.2019, z ktorého vyplýva nasledovný záver: Bezprostrednou príčinou smrti nebohého G.a L.a bola centrálna mozgová smrť v dôsledku zmliaždenia mozgu a zakrvácania pod obaly a do komôr mozgu pri zlomenine klenby a spodiny lebečnej ako následok dopravného úrazu. V priebehu pitvy bola neb. G.ovi L.ovi odobratá vzorka krvi na vyšetrenie koncentrácie alkoholu, ktorá bola vyšetrená metódou plynovej chromatografie, pričom bola stanovená koncentrácia alkoholu v krvi 3,19 g/kg (promile), čo svedčí pre to, že menovaný v čase svojej smrti pod pod vplyvom alkoholu v stave opitosti ťažkého stupňa.

18. V trestnom konaní vedenom OR PZ, Okresný dopravný inšpektorát Nitra v konaní ČVS: ORP-110/DI-NR-2019 bol ďalej znalcom Ing. G. om Lehmanom, znalcom v odbore Doprava cestná, vypracovaný znalecký posudok č. 22/2019 vo veci analýzy dopravnej nehody zo dňa 18.6.2019, ku ktorej došlo v Nitre na prechode pre chodcov ul. Dlhá v smere ul. Trieda A. Hlinku medzi osobným vozidlom KIA Rio, NR 836KI a chodcom. Zo znaleckého posudku vyplýva záver, že techniku jazdy vozidla KIA Rio, NR XXXKI je možné považovať za nesprávnu, pretože neskoro spozoroval chodca vstúpiaceho na prechod pre chodcov, pričom pred zrážkou jazdil rýchlosťou  $32 \div 42,9$  km.h<sup>-1</sup>, čo je rýchlosť vyššia než je rýchlosť  $26,2 \div 30,6$  km.h<sup>-1</sup>, z ktorej by z miesta včasnej reakcie (okamih vstupu chodca na priechod pre chodcov), po nenáhlom brzdení s vozidlom zastavil pred miestom zrážky, čím by dal prednosť chodcovi na priechode pre chodcov bez jeho obmedzenia. Chodec vstupoval na priechod pre chodcov v okamihu, kedy s ohľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúceho vozidla KIA, nemohol jednoznačne vyhodnotiť, či vozidlo pred priechodom pre chodcov zastaví. Ak chodec vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúceho vozidla KIA, pri vzniku nebezpečenstva kolízie, nesmel vstúpiť na priechod pre chodcov pre prichádzajúce vozidlo KIA, je možné označiť spôsob pohybu chodca vo vozovke za nesprávny, pretože si znemožnil zabrániť zrážke. Podľa výsledkov pitvy bol chodec v okamihu zrážky v stave opitosti ťažkého stupňa, mohol mať podľa záverov znaleckého posudku problémy so správnym odhadom vzdialenosti a jeho reakcie na vonkajšie podnety mohli byť výrazne spomalené. Znalec za technickú príčinu dopravnej nehody označil nesprávnu techniku jazdy vodiča vozidla KIA, zároveň poukázal na zistenie, že chodec vstupoval na priechod pre chodcov v okamihu, kedy nemohol jednoznačne vyhodnotiť, či prichádzajúce vozidlo zastaví a poukázal aj na opitost' chodca. K možnostiam zabránenia dopravnej zrážky oboma účastníkmi znalec uviedol, že vodič vozidla KIA by po reakcii na kolízny smer chodca a následnom brzdení dokázal vozidlom zastaviť pred miestom zrážky z takmer pôdovnej rýchlosti jazdy  $32 \div 35,9$  km.h<sup>-1</sup>, ak by na prítomnosť chodca na priechode pre chodcov reagoval včas a to na mieste, kedy chodec pri rýchlosti chôdze  $2,8 \div 3,9$  km.h<sup>-1</sup> vošiel cca 0,65 m od vozovky. Z výsledkov analýzy však vyplýva, že vodič vozidla KIA vo vzťahu k hornej hranici reakčnej doby (1,2 sekundy) a pôvodnej hornej hranici rýchlosti jazdy  $42,9$  km.h<sup>-1</sup> by zrážke nevedel ani pri včasnej reakcii na kolíznu situáciu s chodcom. Vodič by zrážke s chodcom mohol zabrániť jedine za predpokladu, že by s vozidlom náhle brzdil. Spôsob náhleho brzdenia však nie je možné považovať za bezpečný. Ak by vodič vozidla KIA na prítomnosť chodca reagoval včas z rýchlosti jazdy  $26,2 \div 30,6$  km.h<sup>-1</sup> a to na mieste, kedy chodec pri rýchlosti chôdze  $2,8 \div 3,9$  m.s<sup>-1</sup> vošiel cca 0,65 m do vozovky a následne by s vozidlom nenáhle brzdil s intenzitou spomalenia  $3,9 \div 4,0$  m.s<sup>-1</sup>, dokázal by s vozidlom bezpečne zabrániť pred miestom zrážky, čím by chodcovi dal prednosť na priechode pre chodcov a súčasne by neprišlo k ohrozeniu chodca. Vo vzťahu k pôvodnej rýchlosti jazdy  $32 \div 42,9$  km.h<sup>-1</sup> v okamihu včasnej reakcie by vodič zrážke zabrániť nevedel bez ohrozenia chodca. Z analýz je súčasne možné konštatovať, že chodec vstupoval na priechod pre chodcov v okamihu, kedy s ohľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúceho vozidla KIA nemohol jednoznačne vyhodnotiť, či vozidlo pred priechodom pre chodcov zastaví a on tak môže vykonať bezpečný prechod cez vozovku

po priechode pre chodcov. Chodec vo vzťahu k analyzovaným podmienkam priebehu nehodového deja nemohol vstupom do vozovky po priechode pre chodcov vytvoriť vodičovi vozidla KIA náhlu prekážku, pretože vodič vozidla KIA pri správnej technike jazdy (by včasnej reakcii na pohyb chodca po priechode pre chodcov resp. pri jazde rýchlosťou, z ktorej by zastavil pred priechodom pre chodcov) by dokázal zrážke zabrániť.

19. Znalec Ing. G. Lehman sa na výzvu súdu v tomto konaní vyjadril k pomeru zodpovednosti za vznik škodovej udalosti v súlade so závermi uvedenými v znaleckom posudku. Opakovane poukázal na to, že jednou z technických príčin dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla KIA, ktorý neskoro spozoroval chodca vstúpiaceho na prechod pre chodcov. Súčasne znalec za technickú príčinu zrážky označil vstup chodca na prechod pre chodcov, ako aj na skutočnosť, že chodec bol pod vplyvom alkoholu v stave opitosti žažkého stupňa, mohol mať preto problém so správnym odhadom vzdialenosti. Rozhodovacie schopnosti chodca tak mohli byť vo významnej miere ovplyvnené práve požitím alkoholu pred dopravnou nehodou. Znalec uviedol, že nie je oprávnený riešiť podiel zodpovednosti za škodovú udalosť, ktorá súvisí s určením miery zavinenia účastníkov na vzniku dopravnej nehody. Ak by chodec pri rozhodovaní o nebezpečenstve vstupu na prechod pre chodcov nebol ovplyvnený inými okolnosťami, bolo by možné vo vzťahu k technickým príčinám určiť podiel vplyvu v rovnakom pomere 50% na 50%, avšak z popísaných dôvodov a s poukazom na požitie alkoholu chodcom, nie je v možnostiach technického znalca objektívne určiť podiel zodpovednosti jednotlivých účastníkov dopravnej nehody na vzniku škodovej udalosti.

20. Zistený skutkový stav súd právne posúdil podľa nasledovných ustanovení:

21. Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

22. Podľa čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 19 ods. 2 Ústavy SR každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

23. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

24. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

25. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

26. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

28. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

29. Podľa § 193 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP) súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

30. Do rámca vymedzeného ustanoveniami § 11 až 13 Občianskeho zákonníka patrí právo na súkromie zahŕňajúce širokú oblasť súkromia fyzickej osoby (najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného myšlienkového a citového života). Súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi osobami. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej ďalších osôb. Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká predovšetkým vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí.

31. Z vykonaného dokazovania a s použitím citovaných zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že žaloba žalobkyne je čiastočne dôvodná. Žalovaný v 1. rade preukázateľne ako vodič motorového vozidla zaviniol dňa 18.6.2019 dopravnú nehodu a tým spôsobil smrť G.a L.a, otca žalobkyne. Žalovaný v 1. rade týmto svojim konaním zasiahol do osobnostných práv žalobkyne, a to do jej práva na rodinný a súkromný život a spôsobil jej citovú ujmu, čo je aspektom pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej sa žalobkyňa v tomto konaní domáha. Žalobkyňa stratila posledného žijúceho rodiča, s ktorým mala blízky vzťah. Hoci sa nestretávali dennodenne, boli v pravidelnom kontakte a navzájom si pomáhali. Žalobkyňa nemá viac možnosť byť so svojim otcom, požiadať ho pomoc, porozprávať sa s ním, tráviť s ním čas. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo dňa 17.2.2011 sp. zn. 5Cdo/265/2009 uviedol, že „ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni napĺňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou“. Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto rozhodnutí ďalej konštatoval, že „zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti“. S poukazom na tieto skutočnosti súd konštatuje, že právny základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá žalobkyni v jej osobnostnej sfére vznikla v dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného v 1. rade, ktorý spôsobil smrť žalobkyni blízkej osoby, je daný. Súd sa v tomto konaní ďalej zaoberal výškou náhrady za nemajetkovú ujmu, ktorú žalobkyňa v dôsledku straty jej otca utrpela.

32. Ústavný súd Českej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015 v bodoch 52, 53 a 54 poukázal na okolnosti tak na strane poškodeného (pozostalého) ako aj na strane škodcu, ktoré je potrebné v takýchto prípadoch skúmať. „Na strane poškodeného je potrebné skúmať tieto okolnosti: a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie.“ V bode 54 ústavný súd poukázal na okolnosti, ktoré treba skúmať na strane zodpovednej osoby (pôvodca zásahu): „ a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia, ev. miera spoluzavinenia usmrtenej osoby.“ V tomto náleze Ústavný súd Českej republiky ďalej konštatoval, že „pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch.“

33. Právny poriadok Slovenskej republiky nepozná resp. doteraz nešpecifikoval druhy, či stupne závažnosti ujmy a nepriradil k nim konkrétnu paušálnu sumu predstavujúcu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd preto pri určení konkrétnej výšky náhrady vychádzal z daných všeobecných zákonných kritérií s ohľadom na vlastné skúsenosti, ako i doterajšiu rozhodovaciu činnosť súdov nielen v Slovenskej republike, ale i v zahraničí, prihliadal aj na postoj žalovaného v 1. rade k tragickej udalosti a zdôrazňuje, že účelom poskytnutia finančného zadosťučinenia je zmiernenie vzniknutej krivdy a nie je vytvorenie ďalšej na strane žalovaného v 1. rade.

34. Slovenské súdy vo svojich početných rozhodnutiach rozhodovali a aj rozhodujú množstvo sporov o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, každý spor pochopiteľne vychádza z iných skutkových okolností, iných pomerov na strane škodcu a poškodeného. Na rozhodnutia súdov v obdobných veciach poukázali v súdnej veci aj strany tohto sporu. Prax súdov v obdobných veciach je nasledovná: konanie pred Najvyšším súdom SR sp. zn. 4Cdo 139/2011 - súdy priznali rodičom dieťaťa zomrelého pri dopravnej nehode sumu 15 000 eur, pričom ako bolo uvedené, rodinné a súkromné vzťahy rodiča k dieťaťu sú omnoho silnejšie než smerom naopak; vo veci pred Najvyšším súdom SR sp. zn. 3Cdo 228/2012 bolo priznaných pri strate manželky a syna, teda dvoch najbližších osôb 23 000 eur; v spore pred Najvyšším súdom SR sp. zn. 1Cdo/77/2009 bolo priznaných 6 600 eur za úmrtie syna a brata; vo veci pred Najvyšším súdom SR sp. zn. 2Cdo/194/2011 priznaných 8 300 eur za smrť manžel; ďalšie konanie pred Najvyšším súdom SR sp. zn. 6Cdo/143/2017 - smrť matky pri cúvaní vozidla 6 000 eur (31. ročná dcéra žila v spoločnej domácnosti); rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1MCdo/10/2013 - smrť šesťročného chodca na priechode pre chodcov, priznaných 2x 8 300 eur rodičom; rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/10/2020 - chodec (otec) pod vplyvom alkoholu zrazený na priechode pre chodcov, priznaných 2x 3 000 eur a 2x 4 000 eur, deti s vlastnými rodinami, súdy zohľadnili, že pred 6 mesiacmi predtým prišli o matku; rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/32/2020 - 73 ročná chodkyňa (matka) zrazená na priechode pre chodcov, priznaných 3 x 3 000 eur, deti s vlastnými rodinami, 1 x 12 000 eur dieťa s mentálnym postihnutím plnené odkázané na nebohú; rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/36/2019, 81 ročná chodkyňa (matka) zrazená na priechode pre chodcov - 5 x 5000 eur; rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/14/2020 - cca 65 ročný chodec (otec) zrazený na priechode pre chodcov, priznaných 2 x 3000 eur pre plnoleté deti s vlastnými rodinami; 1x 5000 eur, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12Co/465/2014 smrť manžela a otca, priznaných matke a 2 x deťom po 33 500 eur; rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/423/2012, priznaných 1 x 20 000 eur pre manžela a 2 x 30 000 eur pre deti; rozhodnutie Krajského súdu v Žiline 8Co/264/2013, priznaných 20 000 eur manželovi, 23 000 eur dieťaťu, 2 x 10 000 eur rodičom a mnohé ďalšie.

35. Pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon súdom neustanovuje žiadne medze. Výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd voľnou úvahou, pretože zákon nestanovuje ani len rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. V zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka musí súd prihliadnuť na dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu.

36. Pokiaľ ide o závažnosť vzniknutej ujmy, je potrebné uviesť, že zásah do súkromného a rodinného života žalobkyne sa objektívne vyčíslit' nedá. Absolútne nejde o cenu života, ako to býva často prezentované. Ide o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť primeraná okolnostiam prípadu a slúži iba na zmiernenie ujmy, ktorú žalobkyňa ako príbuzná zosnulého utrpela. Z objektívneho hľadiska nemôže byť úplnou náhradou a zároveň nemôže slúžiť ani ako nástroj pomsty voči osobe, ktorá do osobnosti žalobkyne zasiahla, nemôže slúžiť ani ako nástroj na obohatenie sa ani ako nástroj na ekonomickú likvidáciu žalovaného. V prípade smrti žiadne zadosťučinenie vrátane finančného nemôže skutočne vzniknúť ujmu, akou je smrť, nahradiť, zmyslom právnej úpravy je túto len zmierniť. Žiadna peňažná čiastka teda ani „nízka“ ani „vysoká“ nemôže byť dostačujúcim ekvivalentným prostriedkom ochrany osobnosti v takomto prípade. V danom prípade súd vzal do úvahy, že osoba žalobkyne bola s osobou zosnulého G.a L.a v blízkom príbuzenskom pomere, zosnulý bol jej otcom. Je však potrebné vziať do úvahy, že v čase dopravnej udalosti bola už žalobkyňa samostatná, nebola na svojho otca odkázaná výživou, s otcom nežili v spoločnej domácnosti a neboli ani v každodennom osobnom kontakte. Na druhej strane však z vyjadrení žalobkyne vyplynulo, že s otcom mala blízky vzťah a pokiaľ sa aj dennodenne nestretávali, každý deň si aspoň zatelefonovali. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa už v čase dopravnej nehody nemala ani žijúcu matku, bol jej otec posledným zo žijúcich rodičov.

37. V súdenom spore je nepochybné, že zodpovedný za zásah do práv na ochranu osobnosti žalobkyne podľa § 11 Občianskeho zákonníka je žalovaný v 1. rade, ktorý sa dopustil protiprávneho konania, keď bol v trestnom konaní tunajšieho súdu sp. zn. 21T/38/2020 uznaný vinným z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona. S poukazom na uvedené zistenie, je potom nepochybné preukázaná zodpovednosť žalovaného v 1. rade za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobkyne, pričom je potrebné vychádzať z ust. § 193 CSP o viazanosti súdu rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal. Pri určení výšky primeraného zadosťučinenia v

tomto konaní súd síce z právoplatného rozhodnutia o vine žalovaného v 1. rade konštatovanej trestným súdom vychádza, zároveň však súd zohľadňuje okolnosti, za ktorých k dopravnej nehode došlo. V tomto konaní nebolo sporným, že žalovaný v 1. rade svojim protiprávnym konaním zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k smrti otca žalobkyne. Zároveň bolo v konaní nesporne preukázané, že konanie neb. G. a L. a nebolo celkom bezzávadné, keď tento vstúpil na vozovku (hoc na priechod pre chodcov) za situácie, kedy nemal bezpečne preukázané, či blížiac sa vozidlo bezpečne zastaví, čím vystavil svoj život ohrozeniu. S poukazom na zistenie ťažkého stupňa opitosti o nebohého G. a L. a (zistená koncentrácia alkoholu v krvi 3,19 promile) je nutné konštatovať, že nebohý G. L. mohol mať problémy so správnym odhadom vzdialenosti a jeho reakcie na vonkajšie podnety mohli byť výrazne spomalené. Vzhľadom na tieto zistenia súd konštatuje, že na vzniku kolíznej situácie sa podieľal tak žalovaný v 1. rade ako aj samotný poškodený G. L.. Matematicky presne percentuálne vyjadriť podiel žalovaného v 1. rade a poškodeného na vzniku škodovej udalosti podľa názoru súdu nie je možné, čo konštatoval aj znalec Ing. G. Lehman vo vyjadrení zo dňa 23.2.2022. Znalec konštatoval, že by mohlo ísť o pomer zodpovednosti 50 % na 50 % v prípade, ak by chodec nebol v stave opitosti ťažkého stupňa. Hoci ani toto vyjadrenie Ing. Lehmana presný percentuálny pomer zodpovednosti účastníkov dopravnej nehody na vzniku škodovej udalosti presne nevymedzuje, toto vyjadrenie potvrdzuje skutočnosti, ktoré vyplynuli už z doposiaľ vykonaného dokazovania, a to, že na vzniku dopravnej nehody sa podieľali tak žalovaný v 1. rade ako aj poškodený nebohý G. L.. S poukazom na zistené skutkové okolnosti, za situácie, kedy aj podľa názoru súdu nie je možné matematicky presne nejakým výpočtom určiť perentúálny podiel žalovaného v 1. rade a poškodeného G. a L. a na vzniku škodovej udalosti, súd na základe voľnej úvahy dospel k záveru, že ku vzniku kolíznej situácie svojim zavinením prispeli tak žalovaný v 1. rade ako aj poškodený G. L.. Za tejto situácie preto nie je možné súhlasiť s obranou žalovaných, ktorí vzhľadom na zistenie ťažkého stupňa opitosti u nebohého G. a L. a žiadali, aby súd aj z tohto dôvodu žalobu zamietol. Je potrebné zdôrazniť, že chodec, hoci bol pod vplyvom alkoholu, prechádzal práve po priechode pre chodcov, teda na mieste určenom pre prechod cez cestu, kde mal žalovaný v 1. rade ako vodič motorového vozidla osobitne zvýšiť pozornosť a dať mu prednosť. Skutočnosť, že chodec bol pod vplyvom alkoholu nepochybne prispela k vzniku kolíznej situácie a tým aj smrti chodca, avšak nie je možné toto považovať za jedinú príčinu jeho smrti. Zodpovednosť žalovaného v 1. rade za zavinenie dopravnej nehody bola jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázaná v trestnom konaní. Tu súd poukazuje na konečné rozhodnutie v trestnom konaní, ktorým je právoplatný trestný rozkaz ako aj na ďalšie dôkazy, ktoré boli v rámci tohto konania vykonané, a to predovšetkým na závery znalca Ing. G. a Lehmana. Na druhej strane je potrebné uviesť, že u žalovaného v 1. rade došlo ku spáchaniu skutku (hoc právne kvalifikovaného ako trestný čin - prečin) z nedbanlivosti, absentuje tu akékoľvek úmyselné konanie alebo hrubé porušenie, či zanedbanie povinností, vodič neporušil žiadne predpisy týkajúce sa obmedzenia rýchlosti ani nebol pod vplyvom alkoholu. Žalovaný v 1. rade vyjadril aj v priebehu tohto konania nad celým skutkom ľútosť.

38. Pri zohľadnení všetkých zistení, preukázaných skutočností, okolností za ktorých došlo k zásahu do práv žalobkyne, súd vyhovel žalobe a uložil žalovanému v 1. rade povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 5 000 eur. Priznaná suma nemôže žiadnym spôsobom stratu blízkej osoby odčiniť, je len prostriedkom k zmierneniu nezahojiteľných následkov a v neposlednom rade je prejavom úcty k ľudskému životu. Podľa názoru súdu nejde o sumu vo vzťahu k žalovanému v 1. rade za likvidačnú a táto suma je podľa názoru súdu vzhľadom na vzťah žalobkyne k nebohému otcovi, kedy je nutné zohľadniť, že v čase dopravnej nehody už bola žalobkyňa celkom samostatná, jej vzťah k otcovi nebol natoľko intenzívny ako vzťah maloletej dcéry k otcovi, s ktorým žije v spoločnej domácnosti a vyžaduje si jeho každodennú pomoc a podporu a v neposlednom rade po zohľadnení čiastočného zavinenia škodovej udalosti aj samotným poškodeným dostačujúca.

39. Súd ďalej skúmal, či je žaloba dôvodná aj voči žalovanej v 2. rade, teda či žalovaná v 2. rade je v tomto spore pasívne vecne legitimovaná.

40. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase škodovej udalosti (ďalej len zák. č. 381/2001 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase) poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

41. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

- a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,
- c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/20191001>> alebo poisťovateľ neoprávnené odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnené krátil poskytnuté poistné plnenie,
- d) ušlého zisku.

42. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

43. V konaní nebolo sporné, že v čase dopravnej nehody mal žalovaný v 1. rade uzatvorené k predmetnému vozidlu KIA Rio, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená, povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovanej v 2. rade. V zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase mu tak vzniklo právo voči žalovanej v 2. rade, aby za neho uhradila poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví. Ak podľa ustálenej súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Pojem „škoda“ uvedený v tomto ustanovení je potrebné vykladať extenzívne tak, že do neho patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, teda, že táto náhrada je predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (rozsudok SD EÚ z 24. októbra 2013 v spojených veciach C-22/12 a C-277/12). Pasívna legitímácia žalovanej v 2. rade v tomto konaní vyplýva z § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase. Ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda na účely zákona o povinnom zmluvnom poistení tak, že tam patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda, že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale od neho sa smie a musí odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod.. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení preto treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, pričom táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú, tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

44. Pri posudzovaní pasívnej legitímácii žalovanej 2. (resp. vo všeobecnosti poisťovne) treba dať do pozornosti aj uznesenie Ústavný súd SR č. k. III. ÚS 645/2015-30 zo dňa 16.12.2015, ktorým ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť totožnej poisťovne ako v súdenom spore - KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, ktorou namietala porušenie základného práva vlastníť majetok, na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4Co/658/2014-158 zo dňa 21.5.2015 (ktorým odvolací súd potvrdil prvoinštančný rozsudok zaväzujúci na plnenie náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej pozostalým z dopravnej nehody aj poisťovňu). V tomto rozhodnutí Ústavný súd SR konštatoval: „...hoci Súdny dvor v rozsudku vo

veci sp. zn. C-22/12 z 24. októbra 2013 viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.“

45. K obdobnému záveru dospel Ústavný súd SR aj v uznesení č. k. I. ÚS 474/2016-17 zo 17. augusta 2016 o sťažnosti inej poisťovne - obchodnej spoločnosti Wüstenrot poisťovňa, a.s. Karadžičova 17 Bratislava v súvislosti s namietaním porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne spis. zn. 17Co 243/2015 z 22. marca 2016 (ktorým bola táto spoločnosť ako žalovaná zaviazaná na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým z dopravnej nehody), keď po oboznámení sa s úplným znením rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci spis. zn. C-22/12 z 24. októbra 2013 opakovane konštatoval, že „hoci súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenou prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon číslo 381/2001 Z.z., podľa ktorého má aj sťažovateľka (spoločnosť Wüstenrot poisťovňa a.s.) ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ V tejto súvislosti ďalej ústavný súd dodal, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadnil zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody, poukazujúc aj na svoje rozhodnutie spis. zn. I. ÚS 206/2015 z 29. apríla 2015, ktorým obdobnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

46. K otázke pasívnej legitímácie poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obetiach dopravných nehôd sa jednoznačne vyjadril aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí R 61/2018 publikovanom v Zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu, 8/2018: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. <<https://www.beck-online.sk/bo/document-view.seam?documentId=pj5f6mrqgayv6mzyge>> o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 <<https://www.beck-online.sk/bo/document-view.seam?documentId=njzwwxzsgaytmxzw15wwgzdpl4yq>>)

47. Námietku žalovanej v 2. rade, že žalobkyňa si nárok neuplatnila u žalovanej v 2. rade pred podaním žaloby, považoval súd za nedôvodnú, oprávnenie poškodeného uplatňovať si nárok priamo voči poisťovateľovi totiž jednoznačne vyplýva z ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., tento a ani nijaký iný právny predpis neurčuje poškodeným povinnosť, aby si nároky na náhradu škody nejakým osobitným spôsobom uplatňovali u poisťovne. Už toto konanie je uplatnením si nároku žalobkyňou voči žalovanej v 2. rade. Je preto možné konštatovať, že nárok, ktorého zaplatenia sa žalobkyňa v tomto konaní voči žalovaným domáha, si voči nim najneskôr doručením žaloby voči každému z nich aj uplatnila.

48. Z uvedených právnych záverov a s poukazom na smerovanie judikatúry slovenských súdov všetkých inštancií a vo svetle judikatúry ústavného súdu, možno jednoznačne konštatovať, že žalovaná v 2. rade v tomto konaní je pasívne vecne legitimovaná. Súd preto žalobe vyhovel aj vo vzťahu k žalovanej v 2. rade. Oboch žalovaných súd zaviazal zaplatením náhrady nemajetkovej ujmy v sume 5000 eur, ktorú sumu vzhľadom na vyššie uvádzané skutkové okolnosti tohto sporu považoval za primeranú a vo zvyšnej časti požadovaného nároku (nárok žalobkyne na zaplatenie sumy vo výške 10 000 eur) súd žalobu zamietol.

49. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

50. Zásadu úspechu vo veci (§255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Žalobkyňa v predmetnej veci preto bolo nevyhnutné považovať za plne procesne úspešnú, keďže mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (Rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 13.12.2017, sp. zn. 10Co/191/2017).

51. Na základe uvedeného, v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd priznal žalobkyni voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, avšak iba z prisúdenej sumy.

52. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§362 ods. 1 CSP)

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.